

Верещака Лідія,
завідувачка відділом народних інструментів (баян, акордеон), старша викладачка вищої категорії Полтавської дитячої музичної школи №1 імені П.°Майбороди,
Кузьміна-Сліпченко Ольга,
старша викладачка вищої категорії Полтавської дитячої музичної школи №1 імені П.°Майбороди,
Кириленко Валентина,
старша викладачка вищої категорії Полтавської дитячої музичної школи №1 імені П.°Майбороди
(м.°Полтава)

ІНКЛЮЗИВНА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА У НАВЧАННІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВОСТЯМИ РОЗВИТКУ

***Анотація.** Стаття висвітлює важливість інклюзивної мистецької освіти у соціалізації дитини з особливостями розвитку. Розкрито роль мистецьких закладів у формуванні особистості. Наголошується, що розширення можливостей дітей з особливостями розвитку стати здобувачами музичної освіти має бути пріоритетом серед навчальних закладів та їх викладачів.*

***Ключові слова:** діти з особливостями розвитку, заклади мистецької освіти, музичне мистецтво.*

Зрілість будь-якого суспільства виражається в усвідомленні цінності людської багатоманітності. Інклюзивна мистецька освіта передбачає можливість будь-якої дитини з особливостями розвитку долучитися до освітнього процесу у закладі мистецької освіти. Врахування індивідуальних особливостей і можливостей кожної дитини є першочерговим завданням освітнього процесу. Унаслідок останніх подій, які відбуваються в нашій країні, загострюється та поширюється проблема соціального розвитку та освіти дітей-інвалідів. Завдяки мистецтву можливо хоч частково вирішити цю проблему.

Ріні аспекти роботи з дітьми з особливими освітніми проблемами представлено у дослідженнях К.°Бовкуш, В.°Бондаря, О.°Гаврилова, О.°Леханової, О.°Ляшенко, Н.°Назарової та інших.

На думку О.°Ляшенко, мистецька школа є соціокультурним мистецьким середовищем, де за допомогою кваліфікованих спеціалістів – викладачів відбувається не тільки навчання мистецькій галузі, але й реабілітація дітей з порушенням розвитку і поведінки. Науковиця вважає, що необхідно широко застосовувати лялькотерапію, казкотерапію, бо через самовираження та самопізнання заняття мистецтвом сприяють сенсорному розвитку, диференціації сприймання, повільної уваги, комунікації, розвитку мовлення у дітей [2].

Музичне виховання є одним з основних аспектів естетичного виховання, яке відіграє особливу роль у всебічному розвитку особистості дитини і особливо дитини з

інвалідністю. Саме музика володіє можливістю безпосередньо виражати емоції, надає позитивний вплив, розвиває у дитини почуття прекрасного. Через музичне мистецтво дитина з особливими потребами освоює дійсність, виражену в музично-художніх образах. Музичне виховання є одним з найважливіших шляхів корекційного впливу на дітей даної категорії.

Мистецтво є найбільш дієвим способом естетичного виховання дитини, а музичні навчальні заклади – тим необхідним доповненням, що сприяє гармонійному розвитку особистості.

У процесі музичних занять дитина може виявити ті індивідуальні можливості, які не знаходять свого вираження під час інших занять у рамках корекційно-розвивального навчання. Позитивна обстановка і образність виразних засобів на заняттях естетичного циклу дозволяють створювати умови для регуляції дитячої поведінки і спілкування, сприяють накопиченню у дітей власного досвіду успіхів і досягнень.

Саме це і спонукає нас приділяти більше уваги роботі з такими дітьми. У залежності від видів інвалідності, ми застосовуємо різні індивідуальні методи навчання.

Під час своєї роботи на початковому етапі навчання ми звертаємо увагу на:

- розвиток вольових якостей: витримки, наполегливості, цілеспрямованості, посидючості;
- розвиток зосередженості: музичну пам'ять, музичний смак, творчі здібності;
- знайомство з музичною грамотою, з музичним інструментом та грою на ньому;
- вдосконалення естетичного сприйняття та почуття дитини.

За допомогою навчання в закладах мистецької освіти ми намагаємося надати дітям можливість:

- відчувати себе на рівних з іншими людьми в нашому суспільстві;
- відчувати себе частиною суспільства;
- не сприймати свої вади як перешкоджання для досягнення своєї мети;
- не почуватись пригнобленими через свої відхилення;
- мати можливість отримувати повноцінну освіту у мистецькому закладі;
- брати участь у громадських заходах, концертах, конкурсах, відчувати свою цінність та важливість для розвитку культурної спадщини нашої нації та держави.

Утримати увагу дитини на весь термін уроку досить важко, тому дуже важливо на уроці змінювати види завдань.

Програма в класі інструментального виконавства дозволяє дібрати репертуар для кожної дитини індивідуально, відповідно до його можливостей та бажань. Доцільно пропонувати різні види музикування: супровід, акомпанемент нескладної п'єси своїм товаришам, дует, ансамбльову інструмента тощо.

Важливим є залучення учнів до концертного виступу. Тому викладач має виважено підійти до добору програми та форми участі дитини у концертних виступах.

Отже, музика – один із найсильніших засобів впливу на будь-яку дитину. Вона викликає глибокі емоції, що впливають на формування особистості і дозволяють легше переносити зміни і виклики сьогодення.

Мистецька школа стає осередком навчання, в якому відбувається соціальне включення, підготовка до майбутнього самостійного життя людей з особливими потребами в суспільстві, а це означає їх активну інтеграцію в культурне, соціальне, трудове життя разом зі

здоровими людьми.

Список використаних джерел

1. Інклюзія в мистецькій освіті: виклики, практики, перспективи: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (з міжнарод. участю), 6-7 груд. 2019 р. / за заг. ред. М.°М.°Бриль. Київ: ДНМЦЗКМО, 2019. 420 с.
2. Ляшенко°О.°Д. Інклюзивна мистецька освіта: інноваційна проблема XXI ст https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5256/1/O_Lyashenko_16_10_14_konf_IM.pdf
Режим доступу:
3. Побережна°Г. Педагогічний потенціал музикотерапії // *Мистецтво та освіта*. 2008. Вип. 2. С. 9-12.
4. Полударова°А.°Л., Щорс°В.°В. Тиждень інклюзивної освіти // *Шкільному психологу усе для роботи*. 2011. №12.

Голишев Ігор,
викладач-методист відділу
народних інструментів
Полтавського фахового
коледжу мистецтв
імені М.В. Лисенка (м. Полтава)

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ПРИ НАВЧАННІ ГРИ НА ШЕСТИСТРУННІЙ ГІТАРІ

***Анотація.** Представлена стаття присвячена аналізу методів і прийомів проведення індивідуальних занять у складних умовах сьогодення. Виділені позитивні та негативні ознаки навчання. Запропоновані рекомендації, в тому числі власні, з підготовки і проведення індивідуальних занять з навчання гри на музичному інструменті.*

***Ключові слова:** музична освіта, клас інструментального виконавства, індивідуальне заняття.*

Розрізняють дві форми навчання гри на музичному інструменті: заняття в класі з педагогом і самостійна домашня робота. Кожний викладач, як професійний музикант, як особистість є неповторний, індивідуальна і його методика. Разом з досягненнями музичної педагогіки в цілому, діяльність творчо-думаючого викладача, його внесок у розвиток музичної педагогіки виконавства має велике значення. Праця повинна бути не тільки радісною, але і розумною. Цим виразом необхідно підкреслити продуктивність, організованість праці. У викладача є багато засобів розвинути цікавість до занять музикою. Є вміння переконливо показати, до яких художніх результатів приводить добре зроблена домашня робота: похвала за успішне виконання на академічних концертах, вдалий виступ на різноманітних конкурсах, участь у концертах зі шквалом аплодисментів тощо. Викладач може власним прикладом довести учневі, що значить по-справжньому відпрацювати технічні труднощі, і який буде кінцевий результат його кропіткої роботи над твором.

Виховання учнів, при всіх індивідуальних виконавських особливостях, неможливо без цілеспрямованої роботи над надбанням навичок самостійної роботи, розвитку творчої ініціативи на заняттях. Ця проблема психологічна і не може бути вирішена в тісних рамках